

HEYDƏR ƏLİYEV İDEYALARI VƏ MÜASİR TƏHSİL

Açar sözlər: Heydər Əliyev, cəmiyyət, təhsil, tərbiyə, dil, bilik, bacarıq

Key words: Heydar Aliyev, society, education, upbringing, language, knowledge, skills

Ключевые слова: Гейдар Алиев, общество, образование, воспитание, языкознание, навык

Giriş

Müasir dünyada hər hansı bir ölkənin gələcək inkişafı onun təbii sərvətlərinin zənginliyi ilə deyil, təhsilin səviyyəsi ilə müəyyən olunur. Daha doğrusu iqtisadi mühitə uyğunlaşmağı tələb edən dünya iqtisadiyyatındakı dəyişikliklər Azərbaycanda təhsilin keyfiyyəti problemini önə çıxartdı. İntellektual insan müasir dövrdə ən mühüm vasitəyə çevrildi. Azərbaycanda təhsil islahatlarının uğurla həyata keçirilməsi ölkədə gədən geniş miqyaslı sosial – iqtisadi dəyişikliklərlə şərtlənir. Ulu öndər Heydər Əliyevin təhsilin gələcək inkişaf perspektivləri ilə bağlı irəli sürdüyü konsepsiyanın təməl prinsiplərini təşkil etməklə yanaşı, “Azərbaycan dövləti qarşısında öz məsuliyyətini dərk edən, xalqının milli ənənələrinə və demokratiya prinsiplərinə, insan hüquqları və azadlıqlarına hörmət edən, vətənpərvərlik və azərbaycançılıq ideyalarına sadıq olan, müstəqil və yaradıcı düşünən vətəndaş və şəxsiyyət yetişdirməyi, milli-mənəvi və ümumbəşəri dəyərləri qoruyub inkişaf etdirən, geniş dünyagörüşünə malik olan, təşəbbüsləri və yenilikləri qiymətləndirməyi bacaran, nəzəri və praktiki biliklərə yiyələnən, müasir təfəkkürü və rəqabət qabiliyyətli mütəxəssis – kadrlar hazırlamağı, sistemləşdirilmiş bilik, bacarıq və vərdişlərin mənimsənilməsi və ixtisasının daim artırılmasını təmin etmək, təhsil alanları ictimai həyata və səmərəli əmək fəaliyyətinə hazırlamağı tələb edir. Azərbaycanın təhsil quruculuğu sahəsində qazandığı nailiyyətlər Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən-ləşdirilən ardıcıl və davamlı təhsil siyasətinin nəticəsi kimi meydana çıxmışdır”.

XX əsr Azərbaycan tarixinin ən şərəfli səhifələrində Heydər Əlirza oğlu Əliyev adı qızıl hərflərlə öz əksini tapır. Milli iftixarımız, xalqımızın böyük oğlu, ümummillə lider Heydər Əliyev dövrümüzün siyasət nəhənglərindən biri kimi müasir dünya tarixində əbədiyaşarlıq haqqı qazanmışdır. Azərbaycanlılar üçün o, müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu, xalqın ən böyük təəssübkeşi və öndəridir.

Böyük insan müstəqilliyimiz dövründə hələ çox gənc olan və kifayət qədər tanınmamış respublikamızı misilsiz xidmətləri ilə beynəlxalq arenada öz sözünü deyəbilən bir dövlət kimi tanıtdı. Onun hakimiyyətə gəldiyi 1993-cü ilə qədər beynəlxalq ictimaiyyət informasiya blokadasında olan Azərbaycan Respublikasını ciddi problemlərlə üzləmiş, dövlət müstəqilliyinin yaşaması sual altında olan zəngin yeraltı və yerüstü sərvətlərə malik bir ölkə kimi tanıyırdı. Dünyanın aparıcı siyasətçiləri müasir Azərbaycanı onun şah əsəri, özünə sağlığında ucaldığı abidə adlandırırlar.

Ulu öndər, həyatı boyu milli mənliliyi ilə fəxr edərək “azərbaycanlı” kəlməsini böyük iftixarla, fərəh və qürur hissilə deyirdi. O, müəllifi olduğu, gələcəyimizə əmanət qoyduğu azərbaycançılıq ideologiyasının kökündə duran milli birliyin məhz mənəviyyatdan bəhrələndiyini, “Xalq həmişə mənəviyyat birləşdirir. Çünki başqa əsaslara nisbətən mənəvi əsaslar daha üstündür” fikrini əsaslandırır (8).

Ulu öndər Heydər Əliyevdən əvvəlki rəhbərlər təhsil sahəsində islahatların aparılmasına başlamışdılar. Bütün həyatı boyu Azərbaycanda təhsilin yüksək səviyyədə inkişafına və beynəlxalq təhsil siyasətinə inteqrasiyasına çalışan ölkə başçısını bu islahatlar qane etmirdi. O, uzaqgörən bir siyasətçi, zəngin dünyagörüşlü, ensiklopedik biliyə malik, zamanın, dövrün nəbzini tutan bir dövlət başçısı kimi ölkədə təhsil sisteminin məhz dünya standartları səviyyəsində qurulmasına böyük əhəmiyyət verirdi.

Respublikamızın təhsil sistemində əsaslı islahatların aparılması məqsədilə böyük layihələrin sürətlə işlənilib hazırlanmasına və həyata keçirilməsinə başlandı. 1998-ci ilin mart ayının 30-da imzaladığı müvafiq sərəncamla təhsil sahəsində islahatlar üzrə Dövlət Komissiyası yaradıldı.

Komissiya tezliklə “Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı”nı hazırladı və həmin proqram 1999-cu ilin 15 iyunda təsdiq edildi. Yeni proqram milli təhsilimizin qurulmasında xüsusi əhəmiyyətə malik proqram olmaqla bərabər Prezident Heydər Əliyevin milli təhsilin inkişafına qoyduğu tələblərə cavab verirdi.

Ulu öndər Azərbaycanda bütün sahələr kimi, təhsilin problemlərini də dərinlən bilir, milli təhsilin inkişafına və qurulmasına strateji əhəmiyyətə malik bir proses kimi baxırdı. Respublikaya rəhbərlik etdiyi

sovet dövründə bu istiqamətdə böyük işlər görmüş, Moskvada çalışdığı illərdə bu sahəni dərinlən bilən SSRİ rəhbərlərindən biri kimi tanınmışdı.

Dünyaşöhrətli Heydər Əliyev vətənpərvər, uzaqgörən bir dövlət başçısı kimi hər bir azərbaycanlı gəncin gələcəyinə ümidlə baxırdı. Onların hər birini savadlı, sağlam, özü kimi vətənpərvər və milli kökümüza bağlı görmək istəyən ulu öndər, “Biz öz milli-mənəvi və əxlaqi dəyərlərimizi, adət-ənənələrimizi bütün istiqamətlərdə qorunulmuş və gənc nəsli əslər boyu böyük sınaqlardan keçmiş mənəvi, əxlaqi dəyərlər ruhunda tərbiyələndirməliyik” deyirdi (8).

1978-ci ildə Konstitusiyamızda Azərbaycan dilinin dövlət dili kimi təsdiq olunmasına nail olan ümummilli lider ana dilini yaşatmaqda gənclərin roluna xüsusi əhəmiyyət verirdi. “Hər bir xalq öz dili ilə yaranır. Ancaq xalqın dilini yaşatmaq, inkişaf etdirmək və dünya mədəniyyəti səviyyəsinə qaldırmaq xalqın qabaqcıl adamlarının, elm, bilik xadimlərinin fəaliyyəti nəticəsində mümkün olur” deyən ulu öndər bu məsələyə münasibətini dəqiq və aydın ifadə etmişdir (3).

Ölkənin ictimai həyatında və dövlət idarəetmə strukturunda azərbaycanlı gənclərin fəal iştirakına şərait yaratmağa çalışmış, bu istiqamətdə mühüm əhəmiyyət kəsb edən tədbirlər həyata keçirmişdir. Böyük rəhbərin şəxsi təşəbbüsü ilə respublikamızdan minlərlə gənc Sovet İttifaqının ən nüfuzlu ali təhsil ocaqlarında təhsil almaq imkanı əldə etmişdi. Bu proses 1969-cu ildən 80-ci illərin sonuna qədər davam etdi. Həmin dövrdə ulu öndərin uzaqgörən siyasətilə gələcəyin, bu günkü yeni dövrümüzün - müstəqil Azərbaycan Respublikasının iqtisadi və siyasi inkişafında müstəsna rol oynayan mükəmməl milli kadr potensialı formalaşmaqda idi. Azərbaycanlı gənclərin yüksək ixtisaslı kadrlar kimi yetişdirilməsi prosesi respublikamızın iqtisadi potensialının artırılmasına xidmət edir, xalqımızın ittiqaf, həm də dünya miqyasında böyük nailiyyətlər əldə etməsinə zəmin hazırlayırdı. Sovet totalitar rejiminin ağır şərtləri altında yaşadığımız həmin dövrdə Heydər Əliyev xalqımızın milli mənlilik uğrunda mübarizə aparan ziyalıları represiyalardan xilas etdi. Öndər deyirdi: “Tarixi olduğu kimi qəbul etmək, dərk etmək və olduğu kimi qiymətləndirmək lazımdır, tarixi təhrif etmək də olmaz, tariximizdəki qara ləkələri, qara səhifələri unutmamaq olmaz” (12).

Müstəqillik yoluna qədəm qoymuş respublikamızda yeni vətəndaş tərbiyəsi kimi mühüm vəzifənin yerinə yetirilməsi Heydər Əliyevin hərtərəfli islahatlara başlaması, eyni zamanda azərbaycançılıq konsepsiyasına əsaslanan milli ideologiyamızı hazırlaması bu prosesi də sürətləndirdi. O söyləyirdi: “Təhsil mürəkkəb bir sahədir. Təhsil sahəsi nə sənayedir, nə kənd təsərrüfatıdır, nə ticarətdir. Bu, cəmiyyətin xüsusi, intellektual cəhətini əks etdirən bir sahədir. Belə halda, təhsil sisteminə çox diqqətlə yanaşmaq lazımdır və bu sistemə münasibət çox həssas olmalıdır, amma keçid dövrünü yaşayan ölkələr, bir ictimai-siyasi sistemdən başqasına keçən ölkələr bu işə daha da diqqətli olmalı, daha da ciddi və həssas yanaşmalıdırlar” (11).

O, Azərbaycan vətəndaşlarını özü kimi vətənpərvər, milli ideologiya ətrafında birləşən və milli dövlətçiliyə xidmət edən insanlar kimi görmək istəyirdi. Buna görə dövlətçilikdə milli tərbiyənin, vətəndaş tərbiyəsi işinin qurulmasına ciddi yanaşırdı. Müstəqil, demokratik Azərbaycan dövlətinin ideya – siyasi inkişaf istiqamətinin təməlini qurmaq, cəmiyyətdə dövlətin siyasi nüfuzuna inam formalaşdırmaq bu sahədə vaxt gözləməyən amillərdən idi. Müasir Azərbaycan dövlətinin tarixi ənənələrinin formalaşması və siyasi əsaslarının vahid ideoloji sistemin tərkib hissəsi kimi təsbit edilməsi milli dövlətçilik ideologiyasının hazırlanmasında başlıca zəmin oldu. Ulu öndər deyirdi: “Azərbaycan xalqını yaşatmaq, inkişaf etdirmək və dünya mədəniyyəti vəziyyətinə çatdırmaq, qabaqcıl, elmi, bilikli adamların fəaliyyəti nəticəsində olur. Belə adamları üzə çıxarmaqda tükənməz imkanlara malik olan qüvvə təhsildir. Respublikanın bütün müəllimləri təhsilimizin bu gücündən zamanın tələbinə uyğun istifadə etməli, müasir həyatla səsleşən təlim metodlarından istifadəni ön plana çəkməli və öz dərs modellərini yaratmalıdır” (3), “Təhsil ocaqlarında gənclərimizi xalqımızın mənəvi dəyərləri əsasında tərbiyələndirmək, mənəvi cəhətdən sağlam və saf insanlar tərbiyə etmək məsələsi mühüm yer tutmalıdır” (4), “Uşaqlar bizim gələcəyimizdir. Gələcəyimizi nə cür tərbiyə edəcəyiksə, böyüdəcəyiksə, ölkəmizin, millətimizin, dövlətimizin gələcəyi bundan asılı olacaqdır” (5), “Cəmiyyətin gələcək tərəqqisi bir çox cəhətdən indi gəncliyimizə nəyi və necə öyrətməyimizdən asılı olacaqdır” (6), “Gənclərimizin təlim-tərbiyəsi işinə, təhsilə diqqətinizi azaltmayın. Əksinə belə bir şəraitdə diqqət, qayğı daha da artmalıdır. Mən əminəm ki, müəllimlərimizin, ziyalılarımızın, alimlərimizin əksəriyyəti belə düşünür, belə yaşayır və bütün bu çətinliklərə baxmayaraq öz vəzifələrini şərəflə yerinə yetirir və bundan sonra da yetirəcəkdir” (4), “Sizin qarşınızda çox böyük vəzifələr durur. Siz bu illər ərzində aldığınız təhsili, qazandığınız təcrübəni görək, Azərbaycanın xidmət edəcəyiniz hərbi hissələrinə səmərəli istifadə edəsiniz. Birincisi, siz görək öz xidmətinizlə sübut edəsiniz ki, 4 il müddətində aldığınız təhsil həqiqətən, Azərbaycan ordusunun peşəkarlığını, səviyyəsini qaldırmağa xidmət edəcəkdir. İkincisi, görək hər bir hərbi hissədə əsgərlər üçün, zabitlər üçün nümunə olasınız. Siz müstəqil Azərbaycanın milli ordusunun, milli hərbi məktəbinin məzunlarısınız. Bu çox şərəfli addır” (12), “Dünyanın hansı ölkəsində, hansı yerində yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlı hiss etməlidir ki, onun Azərbaycan kimi vətəni vardır... Hər bir azərbaycanlı da buraya ata ocağı kimi baxmalıdır” (6), “Azərbaycan xalqı irəlidə gedən xalqların arxasınca gedə-

rək bəşəriyyətin əldə etdiyi elmi, texniki nailiyyətlərdən istifadə etməyə çalışıbdır. Bunun üçün də birinci növbədə öz milli təhsilini yaratıbdir. Bu, XX əsrdə bizim əldə etdiyimiz ən böyük nailiyyətdir. Çünki əgər xalqımız təhsillənməsəydi, savadlanmasaydı, nəhayət, Azərbaycanın özünün milli ali təhsil müəssisələri, institutları, universitetləri yaranmasaydı, indi biz müstəqil olaraq bu cür böyük imkanlara malik ola bilməzdik” (4) və s. müddəaları təhsilin məhz müasir insanda formalaşdırılması dəyərlər sistemi səviyyəsinə yüksəldilməsini təmin edən prioritet istiqamətlərdəndir.

Öndərimiz Heydər Əliyev vətəndaş tərbiyəsində təhsilin rolunu yüksək qiymətləndirirdi. “Dövlət müstəqilliyimizin xalqımıza bəxş etdiyi nemətlərdən biri də odur ki, biz artıq təhsil sistemimizi müstəqil xalqımızın, millətimizin tarixinə, mənəviyyatına, ənənələrinə uyğun qururuq” deyən ümummilli lider respublikaya rəhbərlik etdiyi dövrlərdə təhsilin və elmin inkişafına xüsusi qayğı göstərirdi (7). Müstəqil Azərbaycanda təhsil və elm sahəsində onun rəhbərliyi ilə aparılan islahatlar dövlərçilik anlayışının möhkəmlənərək milli təfəkkür tərzinə çevrilməsində, yeni dövrün tələblərinə uyğun, müstəqil dövlətin formalaşmasında mühüm rol oynamışdır.

“İqtisadi və mədəni quruculuq sürəti də, gələcəkdə respublikamızın ictimai həyatının səviyyəsində nəticə etibarlı ilə sizdən, gənclərin bütün indiki nəslindən, onların bacarığından, qabiliyyətindən, biliyindən asılı olacaqdır” (1), “Siz elmi-texniki inqilabı irəli aparmalı, elm və mədəniyyəti inkişaf etdirməli, cəmiyyətin yeni maddi və mənəvi sərvətlərini yaratmalı olacaqsınız” (1), “Siz bu əsrin axırını onilliklərində və gələn əsrin əvvəllərində işləyəcəksiniz. O zaman elmi-texniki tərəqqi üfüqlərinin necə cazibədar olacağını bu gün təsəvvür etmək mümkündür. Sabahki gün sizə yeni, yüksək tələblər verəcəkdir. Əgər mütəxəssis həqiqətən yaradıcı şəxsiyyətdirsə, o, sadəcə olaraq, zamanla ayaqlaşmalı deyil, həmişə zamanı bir dəqiqə qabaqlamalıdır. Bu isə o deməkdir ki, daim öyrənmək lazımdır, buna görə də bilik, bacarıq, vərdiş bünövrəsi möhkəm olmalıdır” (1), “Bu gün sizin başlıca vəzifəniz oxumaqdan, müstəqil işləmək vərdişləri əldə etməkdən, həqiqəti axtarmaq və ona nail olmaq bacarığına yiyələnməkdən, yəni kamil mütəxəssis olmaq, cəmiyyətimizə daha çox fayda vermək üçün zəhmətlə, səylə, əzmlə, gündən-günə misilsiz bilik, mədəniyyət, ictimai vərdiş ehtiyatı toplamaqdan ibarətdir” (2), “Biz bu gün də, gələcəkdə də gənclərimizi təhsilə, biliyə cəlb etməliyik, təhsilin keyfiyyətini artırmalıyıq, təhsil sahəsini daha da mükəmməlləşdirməliyik” (3), “Azərbaycan xalqı yüksək elmə, yüksək biliyə, savada malik olan bir xalqdır. Bunlar hamısı uzun illər keçmişdən indiyə qədər Azərbaycanda yaranmış təhsil sisteminin fəaliyyətinin əməli nəticələri, Azərbaycan müəllimlərinin, alimlərinin gərgin fəaliyyətinin nəticəsidir” (5), “XXI əsr sizin əsriniz, sizin dövrünüz olacaqdır. Siz və sizin kimi Azərbaycan gəncləri, yeniyetmələri, yüksək təhsilli insanları həmin əsrdə müstəqil, azad respublikamızı yaradacaqsınız, inkişaf etdirəcəksiniz. Biz bu işləri sizin öhdənizə buraxacağıq” (6), “Müasir həyat və dünyanın gələcəyi insanlardan daha çox bilik tələb edir. Gələcək bilikli, elmi insanların çiyinləri üstündə qurulacaqdır” (6), “Yeniliyi dərinləndirmək, yaradıcılıqla düşünməyi bacarmaq, özünə çalışqanlıq, axtarış bacarığı, tədqiqat məharəti aşılamaq lazımdır” (1), “Məktəbdə ana dilinin və ədəbiyyatın tədrisi formalarını və metodlarını daim təkmilləşdirmək, uşaqlarda sözbə, obrazlı təfəkkürə məhəbbət hissi aşılamaq, onları mədəniyyət nailiyyətləri ilə, dünya və Azərbaycan poeziyası və nəsr klassiklərinin yaradıcılığı ilə, ədəbiyyatın qızıl fonduna daxil olmuş görkəmli əsərlərlə tanış etmək lazımdır” (3), “Məktəb elə bir prosesdir, orqanizmdir ki, burada hamı – şagird də, tələbə də, müəllim də, bütün kollektiv də inkişafdadır” (7), “Lazımdır ki, gənclərimiz orta məktəbi bitirərkən 2-3 xarici dil bilsinlər” (4), “Təhsil sahəsi müqəddəs bir sahədir. Çünki təhsil sahəsi uşaqları, gəncləri hazırlayıb gələcəyə əsl vətəndaş, yüksək səviyyəli mütəxəssis etmək üçün mövcuddur” (11), “Ümumi təhsilimizdə, yəni məktəblərimizdə bütün dərslər, bütün fənlər bizim bu günümüzdə və gələcəyimizə həsr olunmalıdır” (10) və s. kimi gənclərə ünvanladığı dəyərli tövsiyələr hazırda ümumi təhsilin başlıca məqsədlərindən birinə çevrilmişdir.

Nəticə

Azərbaycan xalqının məktəb, maarif və təhsil həyatı qədim, zəngin bir tarixə malikdir. Təhsil fasiləsiz və dinamik proses olduğundan onun qarşısında duran məqsəd və vəzifələr də daim dəyişir. Müasir dövrdə Azərbaycan Respublikasının qarşısında strateji problemlərin həlli dururdu: dünya birliyi və Avropa ölkələrinə yaxınlaşmaq, ölkələr arasında iqtisadi, siyasi, humanitar, mədəni əlaqələr yaratmaq, onları daha da genişləndirmək və inkişaf etdirmək lazım gəlir. Bu gün müstəqil və demokratik Azərbaycan Respublikasında ani olaraq düşünüb nəticə çıxartmaq səriştəsi olan, problemləri bacarıqla ümumiləşdirməyə qadir fəal təfəkkürə, zəngin milli-mənəvi dəyərlərimizə möhkəm yiyələnmiş, cəsur vətənpərvər, milli düşüncə tərzinə, milli təfəkkürə, hədsiz vətən sevgisinə, milli-mənəvi şüura, möhkəm milli ideologiyaya, milli qürura, milli əxlaqa, milli təəssübkeşliyə malik gənclər – vətəndaşlar lazımdır. Ulu öndərin təbircə desək, “Gənclərimiz milli ruhda tərbiyə olunmalıdır, bizim milli-mənəvi dəyərlərimizin əsasında tərbiyələnməlidir”. Bunun üçün bütün təlim-tərbiyə prosesi milli ideologiyamız olan azərbaycançılıq ideologiyası əsasında qurulmalıdır. Cəmiyyətin, həm də onun hər bir üzvünün yaşaması və inkişafında başlıca dəyər yaradıcı düşünən, özünü inkişaf

etdirən şəxsiyyətdir. “Təhsil millətin gələcəyidir” müddəası ilə Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş milli təhsil siyasəti ölkəmizdə prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Ədəbiyyat:

1. Heydər Əliyev 1975-ci avqustun 28-də Azərbaycandan kənar da təhsil almağa göndərilən tələbələrle görüşdəki çıxışı.
2. Heydər Əliyev 1977-ci il avqustun 27-də tələbələrin respublika fəalları ilə görüşdəki çıxışı.
3. Heydər Əliyev 1978-ci il mayın 18-də Azərbaycan müəllimlərinin VI qurultayındakı nitqi.
4. Heydər Əliyev 1994-cü il avqustun 31-də Bakı şəhərinin təhsil işçiləri ilə görüşdə yekun nitqi.
5. Heydər Əliyev 1996-cı il sentyabrın 2-də Bakının Nərimanov rayonunda yeni orta məktəbin açılış mərasimindəki nitqi.
6. Heydər Əliyev 1997-ci il avqustun 29-da Azərbaycan və xarici ölkələrin ali məktəblərinə qəbul olunmuş tələbələrin bir qrupu və onların valideynləri ilə görüşdəki yekun nitqi.
7. Heydər Əliyev 1997-ci il sentyabrın 1-də Bakıdakı 18 nömrəli məktəbdə keçirilmiş görüşdəki nitqi.
8. Heydər Əliyev 1998-ci il aprelin 8-də Qurban bayramı münasibətilə Mirmövsum Ağanın ziyarətində keçirilən görüşdəki nitqi.
9. Heydər Əliyev 1999-cu il martın 17-də təhsil sahəsində islahatlar üzrə Dövlət Komissiyasının iclasındakı yekun nitqi.
10. Heydər Əliyev 1999-cu il avqustun 31-də Respublika təhsil işçiləri və ali məktəblərə daxil olmuş tələbələrle görüşdəki nitqi.
11. Heydər Əliyev 2000-ci il fevralın 11-də BDU-nun 80 illiyi münasibətilə görüşdəki nitqi.
12. Heydər Əliyev Bakıda Cəmişid Naxçıvancki adına Hərbi Məktəbdə keçirilən görüşdəki nitqi.

Heydar Aliyev's ideas and modern education

Summary

The article shows the implementation of the far-sighted ideas of the national leader Heydar Aliyev in our education. Heydar Aliyev, the National Leader of the Azerbaijani people, a prominent statesman and a prominent world politician, has provided invaluable assistance in the development and implementation of large-scale plans and programs for the development of the socio-economic, socio-political and cultural life of our republic. As a result of its far-sighted policy, the Republic of Azerbaijan has been integrated into European and world institutions, not only in political, but also in socio-economic and cultural spheres. H. Aliyev worked and worked for the prosperity of our republic in harmonious development of all spheres of his life. The loyalty of the great leader was the loyalty of the young people to the homeland, the people, their comprehensive growth and a worthy place in the Azerbaijani society. H. Aliyev always put in the forefront the development of the "Education Reform Program of the Republic of Azerbaijan" and the future concept of education. The curriculum and education concept envisaged reforms in the education system in the country and bringing education to the European standards.

Идеи Гейдара Алиева и современное образование

Резюме

Общенациональный лидер азербайджанского народа Гейдар Алиев, видный государственный деятель и известный мировой политик, оказал неоценимую помощь в разработке и реализации масштабных планов и программ развития социально-экономической, социально-политической и культурной жизни нашей республики. В результате своей дальновидной политики Азербайджанская Республика была интегрирована в европейские и мировые институты не только в политической, но и в социально-экономической и культурной сферах. Г. Алиев работал и работал на благо нашей республики в гармоничном развитии всех сфер его жизни. Верность великого лидера заключалась в преданности молодежи родине, народу, их всестороннему росту и достойному месту в азербайджанском обществе. Г. Алиев всегда выдвигал на передний план разработку «Программы реформы образования Азербайджанской Республики» и будущую концепцию образования. Учебная программа и концепция образования предусматривают реформы в системе образования в стране и приведение образования к европейским стандартам.

Rəyçi: prof.R.Hüseynzadə

Göndərilib: 10.02.2020

Qəbul edilib: 13.02.2020